

Застосування Міжнародного стандарту фінансової звітності 17 «Страхові контракти». Серія вебінарів

Андрусів Андрій

менеджер Департаменту методології регулювання страхового ринку Національного банку України, PhD

Сіухіна Катерина

провідний економіст Департаменту бухгалтерського обліку Національного банку України, к.е.н.

члени проєктної команди Національного банку України «Звітність учасників ринку небанківських фінансових послуг» (напрямок Страхування)

вересень-жовтень 2022

Disclaimers

- Формат вебінару передбачає проведення відеозапису. Беручи участь у заході, ви даєте свою згоду на проведення відео- та аудіозапису з метою публікації таких матеріалів на сторінці офіційного інтернет-представництва Національного банку України з подальшим використанням в навчальних цілях.
- Будь-які інтерпретації, висновки та думки, висловлені у цій презентації, є безпосередньо думкою автора і не є офіційною думкою Національного банку України. Національний банк України не несе відповідальності за точність та будь-які інші дані, які наведені або на які здійснюється посилання у цій презентації.
- Права та дозволи:
Матеріал у цій презентації захищений авторським правом. Копіювання та / або передача частин або всієї цієї роботи та/або відеоматеріалів запису будь-якій стороні за межами Національного банку України без відповідного дозволу може бути порушенням чинного законодавства.

©2022 Національний банк України

Серія вебінарів «Застосування МСФЗ 17»

2-3 години 1-2 рази на тиждень (вівторок та/або четвер) з 15.00, починаючи з 06 вересня 2022 року (актуальний графік розміщений на сайті Національного банку України)

Вебінар проводиться із відеозаписом (тільки спікери від Національного банку України)

Виступи спікерів-експертів страхового ринку не записуються

Усі питання по семінарам та інформації, що міститься у цій презентації, прохання надсилати на адресу: IFRS_17@bank.gov.ua

Спікери залишають за собою право залишити без відповіді запитання, які задані під час виступу та/або в чаті

Основні питання для розгляду на серії вебінарів «Застосування МСФЗ 17 «Страхові контракти»

- Організаційні заходи страховиків при впровадженні МСФЗ 17
- Причини впровадження МСФЗ 17. Основні відмінності відображення у звітності за МСФЗ 4 та МСФЗ 17.
- Огляд застосування МСФЗ 9 в страхових компаніях (оглядово).
- Сфера застосування МСФЗ 17 та виключення із МСФЗ 17.
- Відділення компонентів від страхового контракту.
- Агрегування страхових контрактів.
- Межі контрактів та грошові потоки виконання.
- Загальна модель обліку (GMM). Первісне визнання та оцінка зобов'язання на залишок покриття, коригування на нефінансовий ризик, контрактної сервісної маржі. Облік.
- Загальна модель обліку (GMM). Оцінка зобов'язання за страховими вимогами.

Усі питання по семінарам та інформації, що міститься у цій презентації, надсилати на адресу: IFRS_17@bank.gov.ua

Основні питання для розгляду на серії вебінарів «Застосування МСФЗ 17 «Страхові контракти»

- Загальна модель обліку (GMM). Зміна грошових потоків виконання, ставок дисконтування. Визначення страхового доходу та витрат.
- Загальна модель обліку (GMM). Обтяжливі контракти.
- Загальна модель обліку (GMM). Розкриття.
- Облік контрактів з умовами прямої участі.
- Спрощена модель обліку (PAA). Критерії застосування, первісне визнання та подальший облік, розкриття.
- Облік випущених контрактів перестраховування, особливості.
- Облік утримуваних контрактів перестраховування. Грошові потоки в межах контракту. Облік прибуткових та обтяжливих контрактів. Особливості розкриття.
- Перехід на МСФЗ 17: можливі підходи.

Основні питання для розгляду на вебінарі 27 вересня

- Загальна модель обліку (GMM). Облік обтяжливих контрактів. Приклади
- Загальна модель обліку (GMM). Облік інвестиційного компонента
- Загальна модель обліку (GMM). Страхові контракти, які є активами
- Загальна модель обліку (GMM). Фінансова звітність, розкриття

Усі питання по семінарам та інформації, що міститься у цій презентації, надсилати на адресу: IFRS_17@bank.gov.ua

Подальший облік страхових контрактів без умов прямої участі. Загальний підхід (підхід, за якого не застосовується підхід на основі розподілу премії)

Повторення

Моделі обліку згідно МСФЗ 17

Рівень агрегування страхових контрактів (1/4)

1	Групування за лініями продуктів (портфель складається з контрактів, що наражаються на схожі ризики і управління якими здійснюється разом , § 14)		
2	Групування за обтяжливістю/ рівнем прибутковості (§ 16)		
	Контракти, що є обтяжливими при первісному визнанні;	Контракти, які при первісному визнанні не мають значної можливості стати згодом обтяжливими	Решта контрактів у портфелі.
3	Групування за датами випуску (Суб'єкт господарювання не включає контрактів, різниця між датами випуску яких перевищує один рік, до однієї й тієї самої групи ; § 22)		
4	Додаткове групування, за бажанням (§ 21)		
	Для контрактів, що є обтяжливими при первісному визнанні: декілька груп, якщо внутрішня звітність подає інформацію про рівень обтяжливості	Для контрактів, що не є обтяжливими при первісному визнанні: більшу кількість груп, якщо внутрішня звітність подає інформацію з розрізненням: i) різних рівнів прибутковості; або ii) різних можливостей перетворення контрактів на обтяжливі після первісного визнання.	

Здійснюється для кожного контракту окремо, або, за наявності обґрунтованої та підтвердженої інформації, по групі контрактів, що вони належатимуть до однієї групи (§ 17)

Група страхових контрактів може складатися з **одного** контракту (§ 23)

Грошові потоки. Узагальнення

Грошові потоки в межах контракту:

- премії (в тому числі, коригування премій і частки премії) від держателя страхового полісу
- потенційні надходження грошових коштів від відшкодування
- податки, що справляються за операціями
- збори
- платежі від імені держателя страхового полісу
- страхові виплати та інші види виплат держателю полісу
- видатки на інвест. діяльність, якщо виплати держателям полісу передбачають виплати держателям полісу прив'язаним до базових статей
- витрати на врегулювання вимог (зовнішні і внутрішні);
- витрати не грошовій формі;
- витрати на адміністрування та супровід полісів;
- накладні витрати та інші витрати, що можуть бути безпосередньо віднесені на виконання страхових контрактів;
- розподіл аквізиційних грошових потоків, що можуть бути віднесені на портфель, до якого належить контракт

Дата первісного визнання страхових контрактів

Суб'єкт господарювання **визнає групу випущених ним страхових контрактів**, починаючи з більш ранньої з таких дат (§ 25):

- початку періоду покриття за групою контрактів
- дати, коли перший платіж з боку держателя страхового полісу в групі **належить** до сплати
- у разі групи обтяжливих контрактів, із тієї дати, коли група **стає** обтяжливою.

Якщо така дата не визначена договором, то датою сплати, вважається дата надходження коштів від держателя полісу (§ 26)

Суб'єкт господарювання має з'ясувати до настання більш з ранньої з дат чи утворюють які-небудь з випущених контрактів групу обтяжливих (§ 26)

На **дату** підписання **договору** страховий контракт в бухгалтерському обліку **не визнається**, але має бути перевіреном чи не є він обтяжливим

Подальша оцінка страхових контрактів без умов прямої участі. Загальний підхід (підхід, за якого не застосовується підхід на основі розподілу премії)

Повторення за 20 вересня. Обтяжливі контракти

Обтяжливий контракт виникає:

При первісному
визнанні

- якщо грошові потоки виконання, виділені під контракт, будь-які раніше визнані аквізиційні грошові потоки й будь-які грошові потоки від контракту на дату первісного визнання в цілому являють собою чисте вибуття грошових коштів

Після первісного
визнання (при
подальшій
оцінці)

- якщо несприятливі зміни пов'язані з майбутньою послугою у грошових потоках виконання, віднесених на групу, що виникають унаслідок змін в оцінках майбутніх грошових потоків і коригуванні на нефінансовий ризик, перевищують балансову вартість контрактної сервісної маржі

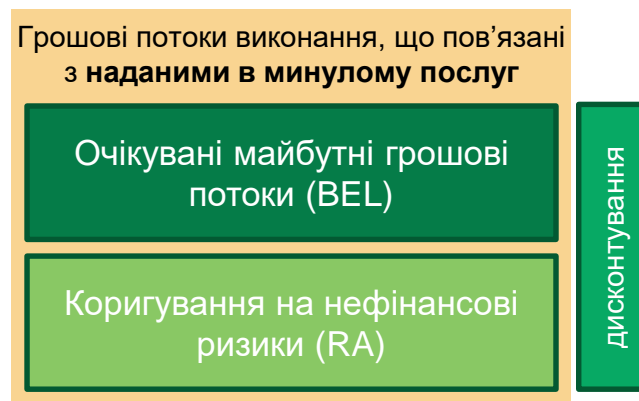
Оцінка контрактних зобов'язань згідно загальної моделі (GMM) для **обтяжливих** контрактів

Зобов'язання на залишок покриття (LRC)

Обов'язок суб'єкта господарювання перевірити та сплатити дійсні страхові вимоги за існуючими **страховими контрактами** стосовно **страхових подій**, які ще не настали

Зобов'язання за страховими вимогами (LIC)

Обов'язок суб'єкта господарювання перевірити та сплатити дійсні страхові вимоги за **страховими подіями, що вже настали**, включаючи події, що настали, але за якими не надходило вимог про здійснення страхових виплат, а також інші понесені витрати на страхування

Страхові витрати

Компонент збитку. Властивості

$$КЗ = (\text{Вихідні потоки} + \text{КНФР}) - \text{Вхідні потоки}$$

Компонент збитку (КЗ) є частиною зобов'язання на залишок покриття

Визнання будь-якої частини КЗ відображається у страхових витратах

Відновлення КЗ (пов'язане із майбутньою послугою) можливе в межах визнаного попередньо КЗ, а не страхових витрат

$$КЗ = КСМ - (BEL+RA)$$

Зміни в КЗ є аналогічними до змін в ГПВ ЗЗП: дисконтування, перегляд оцінок, поступове зменшення

Розподіл ГПВ ЗЗП із наявним КЗ, передбачає відновлення визнаних збитків і виключенням відповідної суми із страхового доходу на основі систематичного розподілу. Це зводить до нуля загальні суми віднесені на КЗ до кінця покриття контрактів

Черговість відображення операцій (обтяжливі контракти)

Отримання/сплата «реальних» грошових потоків та оприбуткування нових контрактів

- Отримання премій, Залучення нових контрактів
- Сплата страхових виплат та інших витрат (та відповідне визнання витрат)
- Сплата всіх ГП, що є частиною ЗЗП, але не будуть стр. доходами (інвест.компонент, податки...)

Відображення впливу фінансових ризиків та вартості грошей в часі (визначення поточної вартості)

- Відображення впливу фін.ризиків за ставкою на дату первісного визнання (для КСМ та ГПВ)
- Відображення впливу фін.ризиків за поточною ставкою (для ГПВ, зокрема впливу на припущення, де сума виплат суттєво залежить від фін.ризиків)

Відображення страхових доходів та страхових витрат

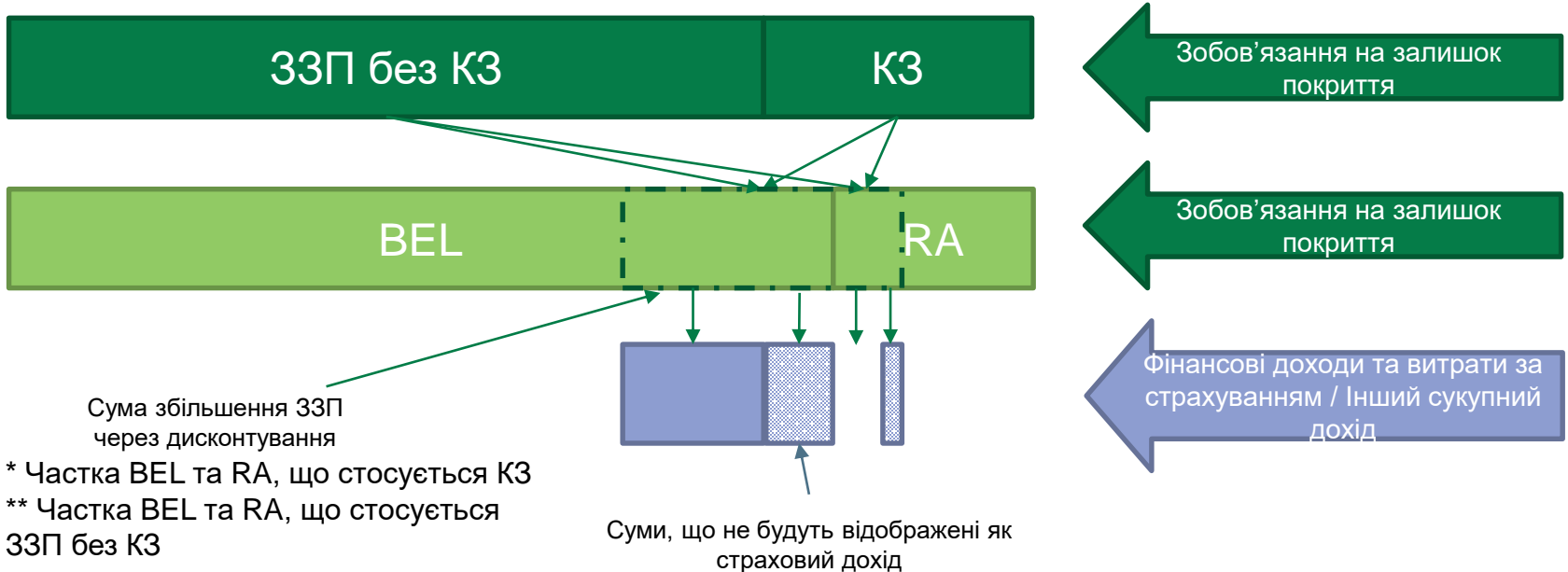
- Відображення у **страхових доходах та страхових витратах** ГПВ (BEL+RA) за звітний період (за надані послуги)
- Відображення витрат за подіями, що відбулися, але за якими не надходило вимог щодо сплати, та інших витрат, що стосуються звітного періоду

Якщо виникла КСМ то здійснюється її розподіл

Відображення впливу припущень, що не пов'язані із фінансовим ризиком (ГПВ=BEL+RA), що може відновити компонент збитку

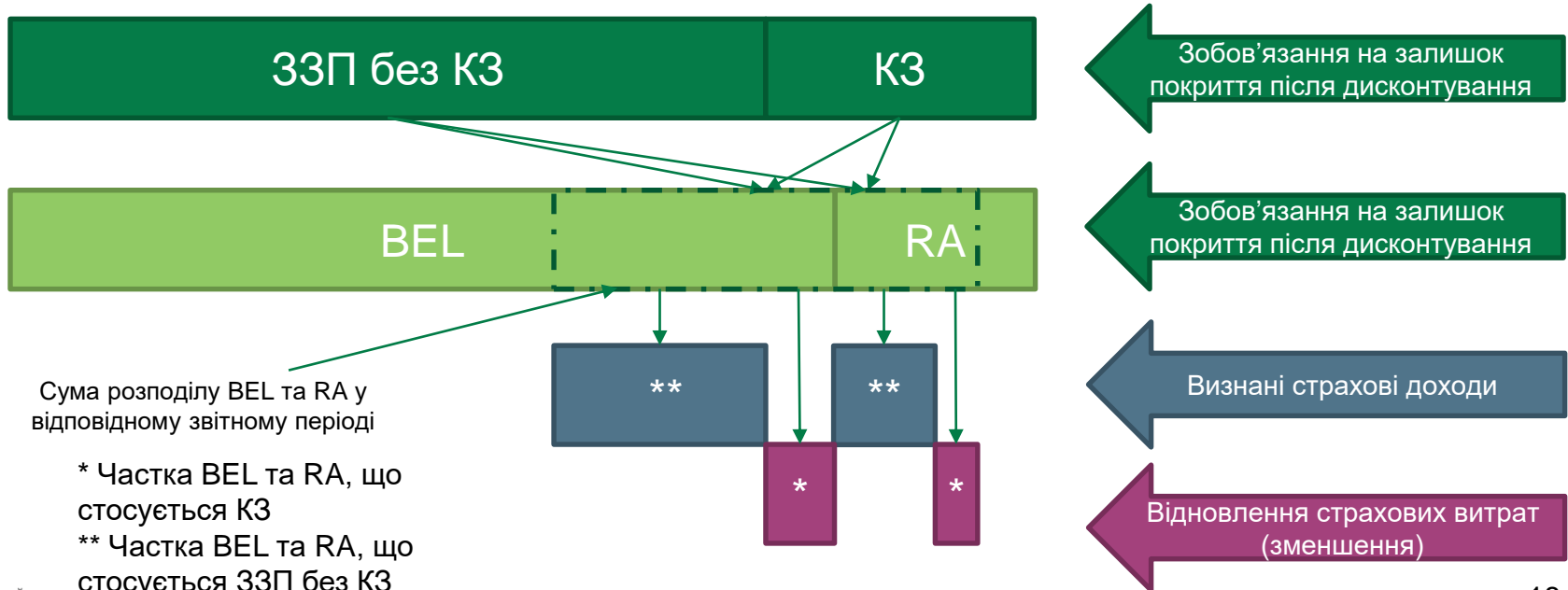
Після визнання КЗ, суб'єкт розподіляє (1/3):

- На систематичній основі подальші зміни в ГПВ за зобов'язанням на залишок покриття (ЗЗП) між компонентом збитку (КЗ) за ЗЗП та ЗЗП без урахування КЗ: **фін.доходи та витрати за страхуванням**

Після визнання КЗ, суб'єкт розподіляє (2/3):

- На систематичній основі подальші зміни в ГПВ за зобов'язанням на залишок покриття (ЗЗП) між компонентом збитку (КЗ) за ЗЗП та ЗЗП без урахування КЗ: ГПВ (BEL+RA)

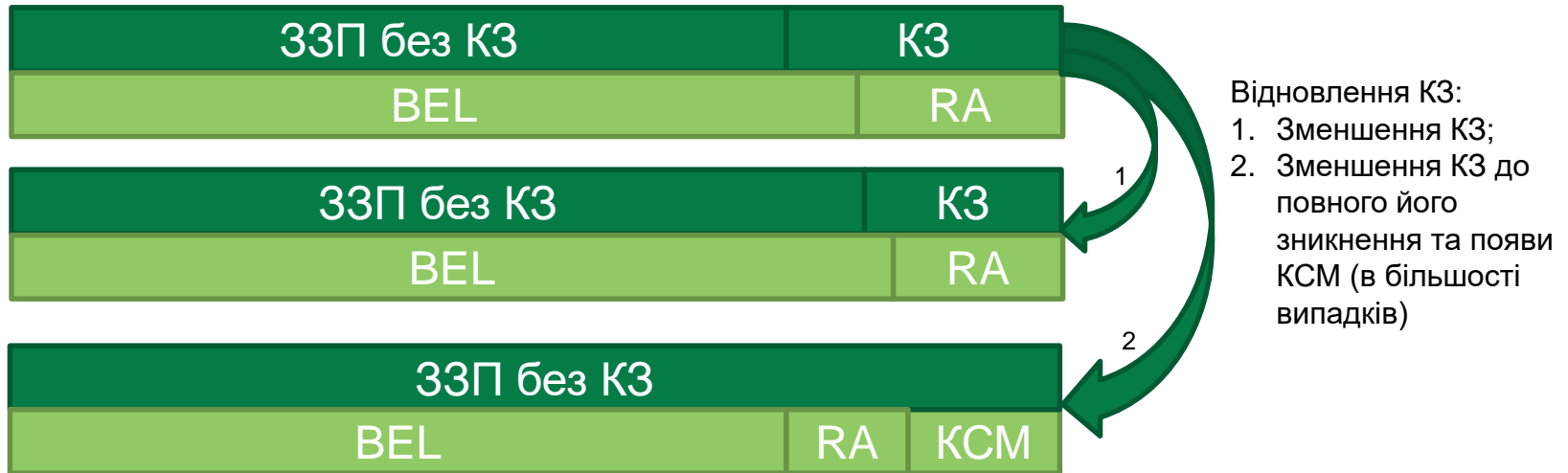
Сума розподілу BEL та RA у відповідному звітному періоді

* Частка BEL та RA, що стосується КЗ

** Частка BEL та RA, що стосується ЗЗП без КЗ

Після визнання КЗ, суб'єкт розподіляє (3/3):

- Винятково на компонент збитку аж до зменшення КЗ до нуля будь-яке наступне зменшення пов'язаних із майбутньою послугою ГПВ, віднесених на групу, що виникають внаслідок змін в оцінках майбутніх ГПВ в КНФР

Коєфіцієнт розподілу між КЗ та ЗЗП без КЗ

$$КР = \frac{\text{КЗ на початок періоду}}{\text{очікувані витрати у BEL+RA}}$$

КР – різний в різних періодах (причини: рух грошових коштів, додавання нових контрактів, вибуття контрактів, перегляд припущень на майбутнє)

КР визначається для кожного звітного періоду

КР може бути різним, якщо вибрано підхід не дисконтувати коригування на нефінансовий ризик

Подальший облік страхових контрактів без умов прямої участі. Загальний підхід (підхід, за якого не застосовується підхід на основі розподілу премії)

Облік обтяжливого контракту. Приклади

Облік обтяжливого контракту. Приклад 1. ПВ

При первісному визнанні групи страхових контрактів, сума зобов'язання за страховими вимогами складає 1089 грн (по 400 грн кожного року в кінці кожного звітного періоду). Період покриття – 3 роки. Премія буде отримана в перший день після початку покриття та становить 800 грн (теперішня вартість). Сума коригування на нефінансовий ризик 240 грн (не дисконтується. Ставка дисконтування 5 %).

№ з/п	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1	Теперішня вартість потоків виконання (вхідні)	ЗЗП (BEL/Премії)	ЗЗП (КСМ)	800
2	Теперішня вартість потоків виконання (вихідні)	ЗЗП (КСМ)	ЗЗП (BEL/Виплати)	1089
3	Коригування на нефінансовий ризик	ЗЗП (КСМ)	ЗЗП (КНФР)	240
4	Визнання збитку у прибутку/збитку	Страховий збиток	ЗЗП (КСМ)	529
5	Збитковий компонент (меморандні/ позабалансові рахунки)	Технічний рахунок для подвійного запису	Збитковий компонент	529

Облік обтяжливого контракту. Приклад 1. Рік 1 (1/2)

№ з/п	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1	Отримано премію	Грошові кошти	ЗЗП (BEL/Премії)	800

$$KP = \frac{\text{КЗ на початок періоду}}{\text{очікувані витрати у BEL+RA}} = \frac{529}{1089+240} = 0,3980\%$$

	Зміни у збитковому компоненті	Зміни у зобов'язанні на залишок покриття, що не містить збиткового компоненту	Зміни у балансовій вартості ЗЗП
Фінансові витрати [тільки субрахунок ЗЗП (BEL/Виплати), бо залишок ЗЗП (BEL/Премії) = 0]	21 = 54*0,398	33 = 54-21	54 = 1089*5%
Вивільнення BEL	159 = 400*0,398	241 = 400-159	400
Кориг. на нефін. ризик	32 = 80 * 0,398	48 = 80-32	80

Облік обтяжливого контракту. Приклад 1. Рік 1 (2/2)

№ з/п	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
2	Нараховано відсоткові витрати (дисконтування BEL)	Фінансові витрати	ЗЗП (BEL/Виплати)	21+33 = 54
3	Дисконтування КЗ	Технічний рахунок для подвійного запису	Збитковий компонент	21
4	Вивільнення частини суми КНФР (ЗЗП без КЗ)	ЗЗП (КНФР)	Страховий дохід	48
5	Вивільнення ЗЗП (ЗЗП без КЗ)	ЗЗП (BEL/Виплати)	Страховий дохід	241
6	Вивільнення частини суми КНФР (КЗ)	ЗЗП (КНФР)	Страхові витрати	32
7	Вивільнення ЗЗП (КЗ)	ЗЗП (BEL/Виплати)	Страхові витрати	159
8	Нарахування страхових витрат за ЗСВ	Страхові витрати	ЗСВ	400
9	Сплата ЗСВ	ЗСВ	Грошові кошти	400
10	Зменшення КЗ за позабалансовим рахунком	Збитковий компонент	Технічний рахунок для подвійного запису	32+159=191

Облік обтяжливого контракту. Приклад 1. Рік 2 (1/2)

Назва рахунку	ЗЗП (BEL/Премії)	ЗЗП (BEL/Виплати)	ЗЗП (КНФР)	ЗЗП (КСМ)	БВ зобов'язання
Вх. баланс	0	(743)	(160)	-	(903)

	Збитковий компонент	Зобов'язання без збиткового компоненту	БВ зобов'язання
Вх. баланс	(359)	(544)	(903)

$$КР = \frac{\text{КЗ на початок періоду}}{\text{очікувані витрати у BEL+RA}} = \frac{359}{743+160} = 0,3975\%$$

	Зміни у збитковому компоненті	Зміни у зобов'язанні на залишок покриття, що не містить збиткового компоненту	Зміни у балансовій вартості ЗЗП
Фінансові витрати [тільки субрахунок ЗЗП (BEL/Виплати), бо залишок ЗЗП (BEL/Премії) = 0]	15 = 54*0,3975	22 = 37-15	37 = 743*5%
Вивільнення BEL	159 = 400*0,3975	241 = 400-159	400
Кориг. на нефін. ризик	32 = 80 * 0,3975	48 = 80-32	80

Облік обтяжливого контракту. Приклад 1. Рік 2 (2/2)

№ з/п	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1	Нараховано відсоткові витрати (дисконтування BEL)	Фінансові витрати	ЗЗП (BEL/Виплати)	15+22=37
2	Дисконтування КЗ	Технічний рахунок для подвійного запису	Збитковий компонент	15
3	Вивільнення частини суми КНФР (ЗЗП без КЗ)	ЗЗП (КНФР)	Страховий дохід	48
4	Вивільнення ЗЗП (ЗЗП без КЗ)	ЗЗП (BEL/Виплати)	Страховий дохід	241
5	Вивільнення частини суми КНФР (КЗ)	ЗЗП (КНФР)	Страхові витрати	32
6	Вивільнення ЗЗП (КЗ)	ЗЗП (BEL/Виплати)	Страхові витрати	159
7	Нарахування страхових витрат за ЗСВ	Страхові витрати	ЗСВ	400
8	Сплата ЗСВ	ЗСВ	Грошові кошти	400
9	Зменшення КЗ за позабалансовим рахунком	Збитковий компонент	Технічний рахунок для подвійного запису	32+159=191

Облік обтяжливого контракту. Приклад 1. Звітність (1/2)

№ з/п	Зміни в БВ страхового контракту (ЗЗП) за період	За 1-й рік	За 2-й рік	За 3-й рік	№ з/п	Звіт про фінансові результати (без нарастаючого підсумку)	ПВ	За 1-й рік	За 2-й рік	За 3-й рік	Разом
1	Зміна в БВ ЗЗП без КЗ (за період):	-544	267	278	1	Результат від страхової діяльності	(529)	80	80	80	(289)
2	Зміни, що не вплив. на визнання стр. доходу:				2	Дохід від страхової діяльності (1+3+4) або (11+12+13)	0	289	289	289	867
3	Надходження премій	800	0	0	3	Витрати на страхові послуги (очікувані - частка ЗЗП без КЗ)		241	241	241	722
4	Дисконтування BEL (частка ЗЗП без КЗ)	33	22	11	4	Розподіл КНФР (частка ЗЗП без КЗ)		48	48	48	144
5	Дисконтування КСМ				5	Розподіл КСМ					
6	Зміни, за які СГ не очікує отримати винагороду				6	Витрати на страхові послуги	(529)	(209)	(209)	(209)	(1156)
7	Дисконтування BEL (частка КЗ)	22	15	8	7	Витрати понесені за період		(400)	(400)	(400)	(1200)
8	Розподіл BEL (частка КЗ)	-159	-159	-159	8	Витрати, пов'язані із КЗ (відновлення КЗ)**					
9	Розподіл КНФР (частка КЗ)	-32	-32	-32	9	Витрати, пов'язані із КЗ**	(529)	191	191	191	(44)
10	Зміни, що вплив. на визнання стр. доходу:				10	Фінансові доходи або витрати		(54)	(37)	(19)	(111)
11	Розподіл BEL (частка ЗЗП без КЗ)	-241	-241	-241	11	Фін.витрати від дисконтування BEL (ЗЗП без КЗ)		(33)	(22)	(11)	(67)
12	Розподіл КНФР (частка ЗЗП без КЗ)	-48	-48	-48	12	Фін.витрати від дисконтування BEL (КЗ)		(22)	(15)	(8)	(44)
13	Розподіл КСМ				13	Фін.витрати від дисконтування КСМ					
14					14	Прибуток/ (збиток)	(529)	26	43	61	(400)

Премія скоригована на фін. ефект

Ефект фінансування КЗ також вплив на страхові витрати

Систематичний розподіл на частку КЗ

**Компонент збитку визначає суми, представлені в прибутку або збитку як сторнування збитків за обтяжливими групами страхових контрактів й виключені у зв'язку з цим із визначення доходу від страхування (§49)

Облік обтяжливого контракту. Приклад 1. Звітність (2/2)

Вихідний баланс (витяг)	ПВ	Рік 1	Рік 2	Рік 3
Балансова вартість страхового контракту (ЗЗП)	(529)	(903)	(461)	0
ЗЗП – BEL (Вхідні - премії)	800	0	0	0
ЗЗП – BEL (Вихідні - витрати)	(1089)	(743)	(381)	0
ЗЗП – КНФР	(240)	(160)	(80)	0
ЗЗП – КСМ				0

Узгодження змін у КЗ	ПВ	Рік 1	Рік 2	Рік 3
Компонент збитку – залишок (позабалансовий рахунок)	(529)	(360)	(183)	0
Виникнення КЗ/Відновлення (зміни)	(529)			
Дисконтування КЗ (зміни)		(22)	(15)	(8)
Розподіл КЗ з BEL (зміни)		159	159	159
Розподіл КЗ з КНФР (зміни)		32	32	32

*Систематичний розподіл має зводити до нуля загальні суми, віднесені на компонент збитку, до кінця періоду покриття за групою контрактів (§52).

Облік обтяжливого контракту. Приклад 2. Рік 2 (2/2)

Приклад 2 базується на умові прикладу 1. На другий рік після первісного визнання групи страхових контрактів, страхова компанія приймає рішення про перегляд грошових потоків виконання на 3-й рік у сумі 286 грн.

№ з/п	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1	Нараховано відсоткові витрати (дисконтування BEL)	Фінансові витрати	ЗЗП (BEL/Виплати)	15+22=37
2	Вивільнення частини суми КНФР (ЗЗП без КЗ)	ЗЗП (КНФР)	Страховий дохід	48
3	Вивільнення ЗЗП (ЗЗП без КЗ)	ЗЗП (BEL/Виплати)	Страховий дохід	241
4	Вивільнення частини суми КНФР (КЗ)	ЗЗП (КНФР)	Страхові витрати	32
5	Вивільнення ЗЗП (КЗ)	ЗЗП (BEL/Виплати)	Страхові витрати	159
6	Нарахування страхових витрат за ЗСВ	Страхові витрати	ЗСВ	400
7	Сплата ЗСВ	ЗСВ	Грошові кошти	400
8	Зменшення КЗ за позабалансовим рахунком	Збитковий компонент	Технічний рахунок для подвійного запису	32+159=191

Облік обтяжливого контракту. Приклад 2. Рік 2 (2/2)

	ЗК	Зобов'язання без ЗК	БВ зобов'язання
Баланс проміжний, після операцій з визнання доходу/витрат за страхуванням за період	(183)	(278)	(461)

№ з/п	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
9	Перегляд оцінки грошових потоків на наступний рік (на суму залишку за рахунком ЗК)	ЗЗП (BEL/Виплати)	Страхові витрати	183
10	Перегляд оцінки грошових потоків на наступний рік (на різницю між ЗК та сумою перегляду у 286 грн)	ЗЗП (BEL/Виплати)	ЗЗП (КСМ)	103=286-183
11	Зменшення КЗ за позабалансовим рахунком	Збитковий компонент	Технічний рахунок для подвійного запису	183
12	Розподіл КСМ на доходи	КСМ	Страховий дохід	52=103/2

Облік обтяжливого контракту. Приклад 2. Звітність (1/2)

№ з/п	Зміни в БВ страхового контракту (ЗЗП) за період	За 1-й рік	За 2-й рік	За 3-й рік	№ з/п	Звіт про фінансові результати (без нарастаючого підсумку)	ПВ	За 1-й рік	За 2-й рік	За 3-й рік	Разом
1	Зміна в БВ ЗЗП без КЗ (за період):	-544	317	227	1	Результат від страхової діяльності	(529)	80	314	135	(1)
2	Зміни, що не вплив. на визнання стр. доходу:				2	Дохід від страхової діяльності (1+3+4) або (11+12+13)	0	289	340	234	863
3	Надходження премій	800	0	0	3	Витрати на страхові послуги (очікувані - частка ЗЗП без КЗ)		241	241	100	582
4	Дисконтування BEL (частка ЗЗП без КЗ)	33	22	5	4	Розподіл КНФР (частка ЗЗП без КЗ)		48	48	80	176
5	Дисконтування КСМ			3	5	Розподіл КСМ			51	54	105
6	Зміни, за які СГ не очікує отримати винагороду				6	Витрати на страхові послуги	(529)	(209)	(26)	(100)	(864)
7	Дисконтування BEL (частка КЗ)	22	15	0	7	Витрати понесені за період		(400)	(400)	(100)	(900)
8	Розподіл BEL (частка КЗ)	-159	-159	0	8	Витрати, пов'язані із КЗ (відновлення КЗ)**			183		183
9	Розподіл КНФР (частка КЗ)	-32	-32	0	9	Витрати, пов'язані із КЗ**	(529)	191	191	0	(147)
10	Зміни, що вплив. на визнання стр. доходу:				10	Фінансові доходи або витрати		(54)	(37)	(8)	(100)
11	Розподіл BEL (частка ЗЗП без КЗ)	-241	-241	-100	11	Фін.витрати від дисконтування BEL (ЗЗП без КЗ)		(33)	(22)	(5)	(60)
12	Розподіл КНФР (частка ЗЗП без КЗ)	-48	-48	-80	12	Фін.витрати від дисконтування BEL (КЗ)		(22)	(15)		(36)
13	Розподіл КСМ		-51	-54	13	Фін.витрати від дисконтування КСМ				(3)	(3)
					14	Прибуток/ (збиток)	(529)	26	278	127	(99)

Премія скоригована на фін. ефект

Відновлення КЗ через перегляд МГПВ

Систематичний розподіл на частку КЗ

**Компонент збитку визначає суми, представлені в прибутку або збитку як сторнування збитків за обтяжливими групами страхових контрактів й виключені у зв'язку з цим із визначення доходу від страхування (§49)

Облік обтяжливого контракту. Приклад 2. Звітність (2/2)

Вихідний баланс (витяг)	ПВ	Рік 1	Рік 2	Рік 3
Балансова вартість страхового контракту (ЗЗП)	(529)	(903)	(226)	0
ЗЗП – BEL (Вхідні - премії)	800	0	0	0
ЗЗП – BEL (Вихідні - витрати)	(1089)	(743)	(95)	0
ЗЗП – КНФР	(240)	(160)	(80)	0
ЗЗП – КСМ			(51)	0

Узгодження змін у КЗ	ПВ	Рік 1	Рік 2	Рік 3
Компонент збитку – залишок (позабалансовий рахунок)	(529)	(360)	0	0
Виникнення КЗ/Відновлення (зміни)	(529)		183	
Дисконтування КЗ (зміни)		(22)	(15)	0
Розподіл КЗ з BEL (зміни)		159	159	0
Розподіл КЗ з КНФР (зміни)		32	32	0

*Систематичний розподіл має зводити до нуля загальні суми, віднесені на компонент збитку, до кінця періоду покриття за групою контрактів (§52).

Подальший облік страхових контрактів без умов прямої участі. Загальний підхід (підхід, за якого не застосовується підхід на основі розподілу премії)

Облік інвестиційного компоненту

Критерії відділення інвестиційних компонентів

* Хоча б для одного із запитань

Інвестиційний компонент в межах МСФЗ 17

Інвестиційний компонент (ІК) - суми, погашення яких на користь **держателя страхового полісу** за будь-яких обставин вимагає від суб'єкта господарювання **страховий контракт незалежно від настання страхової події**.

ІК включається до зобов'язання на залишок покриття (ЗЗП - BEL) при ПВ

Зміни в ІК є аналогічними до змін в ГПВ ЗЗП: дисконтування, перегляд оцінок

ЗЗП – BEL зменшується на ІК та інші виплати/витрати у сумі очікуваних виплат/витрат/ІК

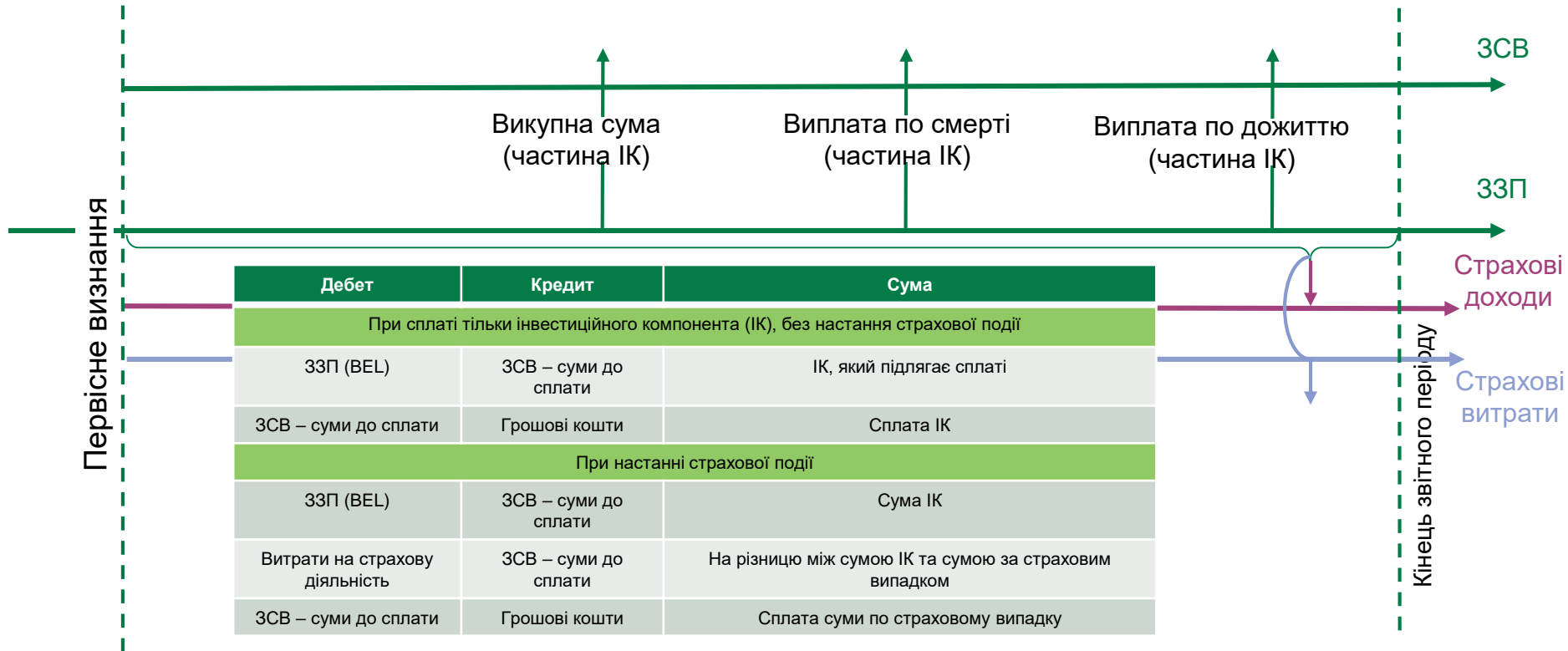

Зменшення ЗЗП – BEL на ІК **не** є страховим доходом та відповідно **не** є страховими витратами

Зменшення ЗЗП – BEL на суму ІК збільшує ЗСВ

Інвестиційний компонент в межах МСФЗ 17. Проводки

Подальший облік страхових контрактів без умов прямої участі. Загальний підхід (підхід, за якого не застосовується підхід на основі розподілу премії)

Страхові контракти, які є активами

Страхові контракти, що є зобов'язанням/активом

Станом на дату
первісного
визнання

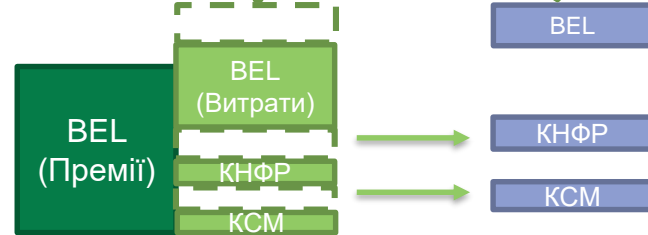
Станом на дату
первісного
визнання

При отриманні
премії

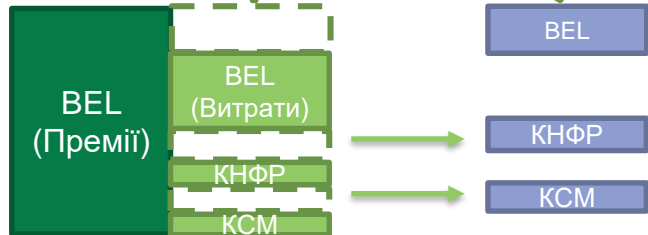

При визнанні доходу від
страхування

Зобов'язання за
страховим
контрактом

При визнанні доходу від
страхування

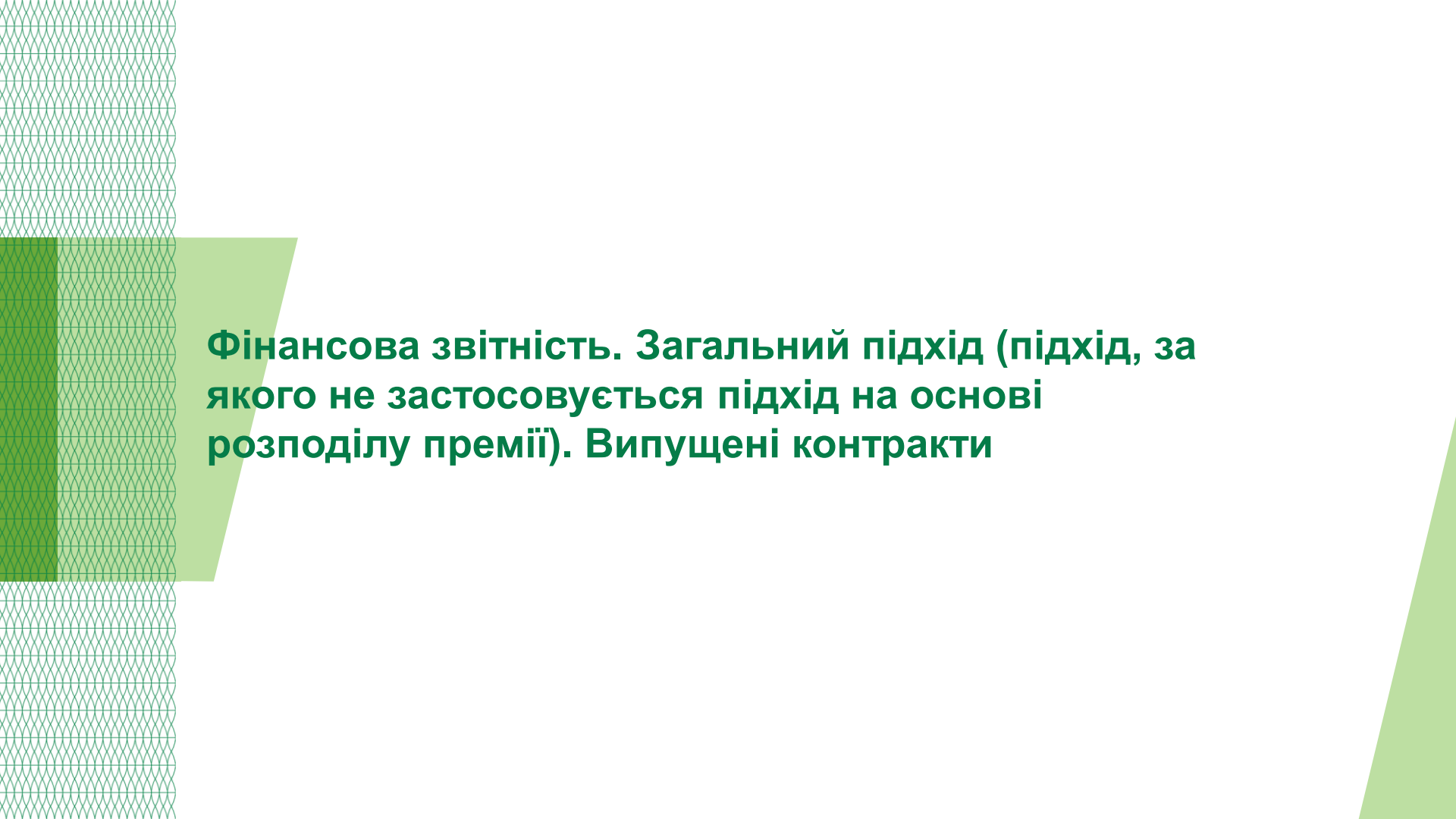

Страховий контракт,
який є активом

Розкриття інформації про страхові контракти

Суб'єкт господарювання окремо подає у звіті про фінансовий стан балансові вартості портфелів:

- випущених страхових контрактів, що є **активами**;
- випущених страхових контрактів, що є **зобов'язаннями**;
- утримуваних контрактів перестраховування, що є активами, та
- утримуваних контрактів перестраховування, що є зобов'язаннями.

Фінансова звітність. Загальний підхід (підхід, за якого не застосовується підхід на основі розподілу премії). Випущені контракти

Зміни у поданні інформації: Звіт про фінансовий результат

МСФЗ 4

+ Дохід від премій

Аквізиційні витрати

- Адміністративні витрати

Страхові відшкодування

- Зміна у страхових резервах

+ Інвестиційні доходи

Прибуток

+ Зміни в ринковій вартості активів

Сукупний дохід

МСФЗ 17

Результат страхових послуг

+ Дохід від страхування

Очікувані збитки та витрати
Розподіл RA за поточний період
Визнана CSM за поточний період
Амортизація аквізиційних витрат

- Витрати на страхові послуги

Фактичні збитки та витрати
Зміни в зобов'язаннях за страховими вимогами
Амортизація аквізиційних витрат
Збитки від обтяжливих контрактів

Фінансовий результат

+ Інвестиційні доходи за активами

+ Фінансові витрати/доходи за страхуванням

Нарахування на BEL
Нарахування на RA
Нарахування на CSM

Витрати, які не можна віднести

Прибуток

+ Зміни в ринковій вартості активів (в ІСД)

- Фінансові витрати за страхуванням (в ІСД)

Сукупний дохід

Грошові потоки. Узагальнення

Грошові потоки в межах контракту*:

- премії (в тому числі, коригування премій і частки премії) від держателя страхового полісу
- потенційні надходження грошових коштів від відшкодування
- податки, що справляються за операціями (-)
- збори
- платежі від імені держателя страхового полісу
- страхові виплати та інші види виплат держателю полісу
- видатки на інвест. діяльність, якщо виплати держателям полісу передбачають виплати держателям полісу прив'язаним до базових статей
- витрати на врегулювання вимог (зовнішні і внутрішні);
- витрати не грошовій формі;
- витрати на адміністрування та супровід полісів;
- накладні витрати та інші витрати, що можуть бути безпосередньо віднесені на виконання страхових контрактів;
- розподіл аквізиційних грошових потоків, що можуть бути віднесені на портфель, до якого належить контракт

*Більшість (але не усі, є виключення) видів потоків включених в зобов'язання на залишок покриття, будуть розподілені на дохід від страхування протягом надання послуг за відповідним контрактом (згідно загальної моделі обліку)

Приклад звіту про фінансовий результат на основі одного контракту з використанням різних Стандартів

МСФЗ 4

	1 кв.	2 кв.	3 кв.	4 кв.
Дохід від премій (чисті зароблені премії)	200	500	800	1 100
Страхові виплати (відшкодування)	0	100	500	500
Зміна в інших страхових резервах	0	500	0	0
Аквізиційні витрати	120	120	120	120
Адміністративні витрати	100	200	300	400
Прибуток/(збиток)	(20)	(420)	(120)	80

МСФЗ 17

	1 кв.	2 кв.	3 кв.	4 кв.
Страховий дохід	170	525	880	1085
Очікувані збитки та витрати	100	350	600	700
Розподіл КНФР	30	75	120	165
Розподіл КСМ	20	50	80	110
Аквізиційні витрати	20	50	80	110
Страхові витрати	120	650	880	1010
Фактичні збитки та витрати	0	400	500	500
Витрати, що розподіляються	100	200	300	400
Аквізиційні витрати	20	50	80	110
Прибуток/(збиток)	50	(125)	0	75

Зміни у поданні інформації: Звіт про фінансовий стан

МСФЗ 4

Активи

Грошові кошти та їх еквіваленти
Відстрочений податковий актив
Частка перестраховиків у резервах
Відстрочені аквизиційні витрати
Дебіторська заборгованість
Інші активи

Зобов'язання

Резерв незароблених премій
Резерв на покриття збитків
Додаткові резерви

Капітал

Нерозподілений прибуток

МСФЗ 17

Активи

Грошові кошти та їх еквіваленти
Відстрочений податковий актив
Утримувані контракти перестраховання, що є активами
Випущені страхові контракти, які є активами

Зобов'язання

Зобов'язання за утримуваними контрактами перестраховання
Зобов'язання за випущеними страховими контактами

Капітал

Нерозподілений прибуток

Приклад звіту про фінансовий стан на основі одного контракту з використанням різних Стандартів

МСФЗ 4

	1 кв.	2 кв.	3 кв.	4 кв.
Дебіторська заборгованість	900	600	200	0
Грошові кошти	80	280	80	180
Активи	980	880	280	180
Прибуток/(збиток)	(20)	(420)	(120)	80
Зобов'язання (РНП)	1000	700	400	100
Зобов'язання (RBNS)		500		
Кредиторська заборгованість		100		
Капітал + Зобов'язання	980	880	280	180

МСФЗ 17

	1 кв.	2 кв.	3 кв.	4 кв.
Випущені страхові контракти, що є активами				
Грошові кошти	80	280	80	180
Активи	80	280	80	180
Прибуток/збиток	50	(125)	0	75
Випущені страхові контракти, що є зобов'язаннями	30	405	80	105
Капітал + Зобов'язання	80	280	80	180

Приклади узгоджень за МСФЗ 17 (§101, 104, 105*)

	Оцінка ТВ ГП	КНФР	КСМ	Зобов'язання за страховими контрактами
Зобов'язання за страховими контрактами, початок періоду	(743)	(160)	0	(903)
Зміни, пов'язані з майбутніми послугами:	283		(103)	0
змін в оцінках, які коригують контрактну сервісну маржу	103		(103)	0
змін в оцінках, які не коригують КСМ, - тобто збитки за групами обтяжливих контрактів і відновлення таких збитків	183			183
вплив контрактів, що були первісно визнані протягом періоду				0
Зміни, пов'язані з поточними послугами:		80	52	0
сума КСМ, визнана в прибутку або збитку для відображення передання послуг;			52	52
зміни в коригуванні на нефінансовий ризик, що не пов'язані з майбутніми послугами або минулими послугами		80		80
коригування на підставі досвіду				0
Зміни, що пов'язані з наданими в минулому послугам (зміни в ЗСВ)				0
Фінансові витрати за страхуванням	(37)			(37)
Зміни в звіті про сукупний дохід				0
Грошові потоки	400			400
Зобов'язання за страховими контрактами, кінець періоду	(94)	(80)	(51)	(225)

Приклади узгоджень за МСФЗ 17 (§100, 103, 105*)

	ЗЗП без КЗ	КЗ	ЗСВ	Зобов'язання за страховими контрактами
Зобов'язання за страховими контрактами, початок періоду	(544)	(359)	0	(903)
Дохід від страхування	340			340
Витрати від страхування	0	374	(400)	(26)
Фактичні витрати за подіями, що сталися та інші понесені витрати		191	(400)	(209)
Амортизація аквізиційних грошових потоків				0
Зміни, пов'язані з наданими в минулому послугами				0
Зміни, пов'язані із майбутніми послугами - збитки за обтяжливими контрактами і відновлення таких збитків		183		183
Інвестиційні компоненти				0
Грошові потоки за період:	0	0	400	400
Премії одержані				0
Аквізиційні грошові потоки сплачені				0
Здійснені страхові виплати та інші витрати			400	400
Фінансові доходи або витрати за страхуванням	(22)	(15)		(37)
Зобов'язання за страховими контрактами, кінець періоду	(225)	0	0	(225)

*Складено на основі прикладу 2 за рік 2 цього вебінару 27.09.2022

Приклади узгоджень за МСФЗ 17 (§107, 108*)

	Контракти первісно визнані у звітному періоді	Обтяжливі контракти	Придбані контракти	Разом
Оцінки ТВ майбутнього вибуття ГП:	(1090)	(1089)	0	(2179)
Вимоги та інші витрати	(1090)	(1089)		(2179)
Аквізиційні ГП				0
Оцінки ТВ майбутніх грошових надходжень	900	900		1800
КНФР	(135)	(120)		(255)
КСМ	(245)			(245)
Разом	(570)	(309)	0	(879)

*Складено на основі прикладів з первісного визнання з вебінару 13.09.2022

Інша якісна та якісно-кількісна інформація, що підлягає розкриттю:

- узгодження залишку активів на початок та кінець періоду для аквізиційних грошових потоків (зокрема збитки від зменшення корисності) - §105А
- інформація про те, коли СГ очікує визнати контрактну сервісну маржу, що залишається на кінець звітного періоду, в прибутку або збитку кількісно, за відповідними часовими діапазонами - §109
- інформація кількісно, з зазначенням відповідних часових інтервалів, про те, коли СГ очікує припинення визнання активу для аквізиційних грошових потоків-§109А
- зв'язок між фінансовими доходами або витратами за страхуванням і інвестиційним прибутком на свої активи - §110

Значні судження при застосуванні МСФЗ 17, що розкриваються

СГ розкриває вхідні дані, припущення й методи оцінювання, що використовувались, у тому числі:

- методи, що використовувались для оцінювання страхових контрактів у сфері застосування МСФЗ 17, і процеси оцінювання вхідних даних для застосування цих методів (+ кількісна інформація щодо таких вхідних даних крім, коли це є неможливим);
- будь-які зміни в методах і процесах оцінювання вхідних даних, що використовувались для оцінки контрактів, причини вчинення кожної зміни та тип контрактів, на яких вона позначилась.
- в тому обсязі, в якому його не висвітлено в пункті (а), підхід, що використовувався:
 - для розрізнення змін в оцінках майбутніх грошових потоків, обумовлених прийняттям дискреційних рішень, та інших змін в оцінках майбутніх грошових потоків за контрактами без умов прямої участі;
 - для визначення коригування на нефінансовий ризик - у тому числі, з зазначенням того, чи дезагреговано зміни в коригуванні на нефінансовий ризик на компонент страхових послуг і компонент фінансування страхування, чи їх подано в повному обсязі у складі результату страхових послуг;
 - для визначення ставок дисконту;
 - для визначення інвестиційних компонентів; і
 - для визначення відносної ваги вигід, забезпечених страховим покриттям і послугою, пов'язаною з отриманням інвестиційного доходу або страховим покриттям і послугою, пов'язаною з інвестуванням.
- Якщо СГ вирішить дезагрегувати фінансові доходи або витрати за страхуванням на суми, що подаються в прибутку або збитку, та суми, що подаються в іншому сукупному доході, то СГ розкриває пояснення методів, що використовувались для визначення фінансових доходів або витрат за страхуванням, які визнано в прибутку або збитку.
- СГ розкриває рівень довірчої ймовірності, що використовувався для визначення коригування на нефінансовий ризик (або розкриває метод, що використовувався, та рівень довірчої ймовірності, що відповідає результатам застосування такого методу)
- СГ розкриває криву доходності (або діапазон кривих доходності), що використовуються для дисконтування грошових потоків, які не змінюються в залежності від доходності базових статей

Вимоги до розкриття по ризикам

Щодо кожного типу ризику (страховий, фінансовий (кредитний, ліквідності, ринковий)), що має місце за контрактами у сфері застосування МСФЗ 17, суб'єкт господарювання розкриває:

- вразливості до ризиків і те, як вони виникають;
- цілі, політики та процеси суб'єкта господарювання в управлінні ризиками та методи, що використовуються для оцінювання ризиків; і
- будь-які зміни в порівнянні з попереднім періодом.

Також СГ розкриває:

- Концентрацію ризиків (суть, метод)
- Аналіз чутливості для страхового та ринкового ризиків (вплив, методи і припущення)
- Динаміку страхових вимог для страхового ризику

Дякую за увагу!

Національний
банк України